

*Р. О. Костирко,
д. е. н., професор кафедри облікових технологій та оподаткування,
ДВНЗ "Університет банківської справи", м. Львів, Україна
ORCID ID: 0000-0001-9247-3363*

*О. О. Замай,
аспірант, Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля, м. Сєверодонецьк, Україна
ORCID ID: 0000-0003-1244-6846*

DOI: 10.32702/2306-6806.2022.5.50

ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ФІНАНСОВОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

*R. Kostyrko,
Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Accounting Technologies and Taxation,
SHEI "University of Banking", Lviv, Ukraine
O. Zamaï,
Postgraduate student, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Severodonetsk, Ukraine*

**COST-ORIENTED REPORTING AS A TOOL FOR TRANSPARENCY
OF FINANCIAL AND MANAGEMENT ACCOUNTING**

Основний науковий результат статті полягає у визначенні методів облікового і прогнозно-аналітичного забезпечення управління вартістю корпорації, а також вимог до переліку форм і змісту вартісно-орієнтованої звітності та її транспарентності. Надано дефініцію механізму обліково-аналітичного забезпечення управління вартістю підприємства, визначено характеристику його елементів. Транспарентність визначено ключовим принципом інформаційного забезпечення управління підприємством як відкритої системи. Обґрунтовано вимоги до складання управлінської звітності про вартість в частині стратегічної, тактичної, оперативної, ретроспективної. Запропоновано складати вартісно-орієнтовану звітність корпорацій на добровільній основі у складі: Звіту про дохідність акцій та інформацію з ринків капіталів; Звіту про створення вартості; Звіту про стратегічні переваги. Окреслено методичні підходи до формування вартісно-орієнтованої звітності корпорацій за даними фінансового та управлінського обліку, яка має характер зовнішньої. Показано, що Звіт про власність має відкритий характер і призначений для інвесторів, кредиторів, інших стейкхолдерів для забезпечення їх довіри до суб'єктів господарювання і залучення фінансових ресурсів. Формалізовано складові частини Звіту про вартість загальна, методологічна, забезпечуюча, розрахункова, підсумкова. Доведено, що використання на практиці запропонованих підходів до формування відповідних Звітів сприятиме зростанню вартості і зміцненню корпоративного управління.

The main scientific result of the article is to determine the methods of accounting and forecasting and analytical management of the value of the corporation, as well as the requirements for the list of forms and content of cost-oriented reporting and its transparency. The definition of the mechanism of accounting and analytical support of enterprise value management is given, the characteristic of its elements is determined. Transparency is defined by the key principle of information support of enterprise management as an open system. It is shown that the quality pyramid of the information base of cost-oriented management consists of accounting and standardized reporting, financial and economic analysis based on them, off-account indicators represented by stock market indicators, the results of securities transactions on trading platforms.

The requirements for the preparation of management reporting on value in terms of strategic, tactical, operational, retrospective are substantiated. It is proved that the purpose of its use is to increase the investment attractiveness of economic entities and their competitiveness in financial markets; leveling the information asymmetry of financial reporting and capital markets in general in terms of reducing the cost gap. It is proposed to compile cost-oriented reporting of corporations on a voluntary basis, consisting of: Report on stock returns and information on capital markets; Value Creation Report; Report on Strategic Advantages.

Methodical approaches to the formation of cost-oriented reporting of corporations according to financial and management accounting, which has an external character, are outlined. It is shown that the Property Report is open and intended for investors, creditors and other stakeholders to ensure their trust in businesses and attract financial resources. The components of the General, Methodological, Provisioning, Estimating, Final, and Final Cost Report have been formalized. It is proved that the practical use of the proposed approaches to assessing the value of the enterprise and the formation of relevant reports will provide interested parties with objective information that will serve as a guide for their purchase of shares, real investment, loans, purchase and sale as a whole property complex, decision making on merger (acquisition) operations.

Ключові слова: вартісно-орієнтована. звітність, інструмент, прозорість, фінансовий, управлінський облік.

Key words: cost-oriented, reporting, tool, transparency, financial, management, accounting.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах панівною концепцією корпоративного управління становиться вартісно-орієнтований підхід. Погоджуємося з Васильчук І., що серед багатьох інструментів досягнення стратегічних цілей підприємства особливе місце відводиться вартісно-орієнтованій звітності [1, с. 71]. Відповідно до вартісно-орієнтованої концепції головною метою будь-якого бізнесу є не тільки зростання прибутку, а максимізація вартості [2]. У вирішенні зазначеної проблеми важлива роль відводиться бухгалтерському обліку та звітності як джерела інформації, що забезпечує прийняття ефективних управлінських рішень, підвищення якості корпоративного управління. Обліково-інформаційна система підприємства має будуватися з урахуванням потреб задоволення інформаційних запитів користувачів. Актуальність налаштування її на потреби формування вартісно-орієнтованої звітності обумовлює актуальність проблематики статті.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Проблеми формування вартісно-орієнтованої звітності за даними фінансового та управлінського обліку, а також забезпечення її прозорості знаходяться у центрі уваги багатьох учених. З точки зору етимології поняття "прозорість" означає прозорість об'єкту, стосовно облікових та звітних даних, які передаються користувачам відповідними засобами комунікації. — це їх легкозрозумілість, відкритість, якість, відсутність секретності, демонстрація справедливої і чесно діяльності. Необхідність забезпечення прозорості обліку і звітності обумовлена потребами зменшення асиметрії інформації, усунення відмінностей в національних і міжнародних стандартах, подолання корупції, зниження ризиків фінансового шахрайства тощо [3, с. 15]. Прозорість фінансової і нефінансової звітності є обов'язковою умовою зміцнення кор-

поративного управління. При цьому забезпечення прозорості є певною мірою дискусійним питанням, оскільки зовнішні користувачі фінансової та нефінансової звітності зацікавлені в отриманні максимально повної та своєчасної інформації про діяльність суб'єкта господарювання, тоді як останні вимушені дозволити розкрити інформацію з огляду на власну економічну безпеку [4, с. 151].

Недеря Л. В., Біла Д. В. роблять акцент на фінансовій звітності як інформаційному забезпеченні оцінки вартості суб'єктів господарювання [5]. Але об'єктивне уявлення про неї неможливе без відповідного регулювання статей фінансової звітності, спробу формалізації якого робить Корягін М. В. [6, с. 93]. Вартість вітчизняних підприємств розглядається з позицій системного підходу — як цілісний майновий комплекс, або окремі драйвери, що впливають на неї. Зокрема, Гангал Л. С., Церковнюк Я. С., Мандрик О. І., Главацький А. В. вдало дослідили вплив управління виробничими запасами на організацію вартісно-орієнтованого обліку, аналізу і звітності [2]. Високо оцінюючи науковий доробок зазначених авторів, слід визнати, що основна їх увага прикута до проблеми прозорості фінансової звітності. Утім формування вартісно-орієнтованої звітності є новим напрямом теорії і практики бухгалтерського обліку, тому питання її змісту, порядку складання за даними фінансового та управлінського обліку, а також забезпечення прозорості потребують подальшого дослідження.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є визначення методів облікового і прогностико-аналітичного забезпечення управління вартістю корпорації, а також вимог до переліку форм і змісту вартісно-орієнтованої звітності та її прозорості.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У умовах ринкової економіки відкритість діяльності є запорукою конкурентоспроможності кожного окремо взятого суб'єкта господарювання, Проте забезпечення прозорості відносно інформації про емітентів, цінні

папери яких допущені до торгів на регульованому ринку, є імперативною вимогою регулятивних органів відповідно до Директиви 2004/109/ЄС Європейського Парламенту та Ради [7]. У ній наголошується, що розкриття точної, повної та своєчасної інформації про діяльність емітентів цінних паперів є запорукою стійкої довіри інвесторів до них та об'єктивної оцінки вартості їх активів. Це покращує як захист інвестора, так і продуктивність ринку. Дотримання вимог щодо забезпечення транспарентності обліково-звітної інформації для інвесторів є об'єктом контролю компетентних органів держав-членів ЄС. За порушення правил розкриття інформації на фінансових ринках передбачені санкції, а ж до призупинення або заборони торгів цінними паперами на ринках ЄС.

Транспарентність — це ознака, яка не має чітко визначеного вимірника, і оцінюється, скоріше якісно, ніж кількісно. Вона є характеристикою діяльності на різних економічних рівнях: макро-, мезо-, мікро-. Показовим є приклад існування Закону України "Про забезпечення прозорості у видобувних галузях" [8], на який є посилення у Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" [9].

Існує багато показників, які можуть слугувати доказами транспарентності. Її вимірювання здійснюють переважно треті особи (міжнародні організації, урядові і неурядові установи, рейтингові агентства, аудиторські фірми). Відомими є такі показники: індекс непрозорості ведення бізнесу (Opacity Index), який знаходиться у зворотному зв'язку з рівнем транспарентності обліку та фінансової звітності; індекс сприйняття корупції Transparency International, низький рівень якого є ознакою належного управління, включаючи й управління корупційними ризиками.

В основі управління вартістю лежить якість змін та швидкість її зростання. Одним із джерел зростання вартості підприємства є створення ним доданої вартості, яка є системним об'єктом, що оцінюється кількісно та якісно. На макrorівні вона узагальнюється показником валової доданої вартості (Cross Value Added — CVA), яка розраховується як різниця двох показників вартості: випуск продукції в основних цінах, проміжне споживання (у т.ч. споживання основного капіталу) [10, с. 145]. На мікрорівні показниками доданої вартості є: бухгалтерська додана вартість (як об'єкт оподаткування), капіталізована додана вартість вартісно-орієнтованого управління, економічна додана вартість (Economic Value Added — EVA), ринкова додана вартість (Market Value Added — MVA), додана акціонерна вартість (Shareholder Value Added — SVA). Архітекtonіку доданої вартості складають: заробітна плата персоналу підприємства; єдиний соціальний внесок; чистий прибуток; податки і платежі.

Причиною поширення Звітів зі стійкого розвитку, Звітів з вартості, Звітів про прогрес, Соціальних звітів тощо є недостатня ємність фінансової звітності в частині надання інформації про деякі фінансові і нефінансові показники, зокрема про вартість підприємства. Формування звітності з вартості надає можливість не тільки визначити її величину, але і має такі позитивні наслідки: сприяє її зростанню; полегшує доступ до зовнішніх джерел фінансування; знижує їх вартість; розширює перелік кредиторів; зменшує операційний та стратегічний ризик; зміцнює конкурентні позиції суб'єкта господарювання, його інвестиційну привабливість та кредитоспроможність; збільшує рівень лояльності клієнтів, обсяги продаж, ділову активність; покращує взаємовідносини зі стейкхолдерами; сприяє формуванню позитивного іміджу підприємства, надійної ділової репутації, конкурентних брендів тощо.

Управління вартістю можна визначити як вплив керуючої системи на керувану, представлену драйверами вартості, або факторами, які здатні забезпечити її зростання. Незважаючи на велике різноманіття драйверів,

їх можна поділити на фінансові і нефінансові. Основними з фінансових є такі: темпи зростання обсягів реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг; темп зростання рентабельності за прибутком від операційної діяльності; ставка податку на прибуток; вартість робочого капіталу; розмір поточних і капітальних витрат; середньозважена вартість капіталу; наявність чітких трендів зростання, стабільності, скорочення вартості, абсолютна величина і арифметичний знак чистих грошових потоків, що генеруються операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю; очікувані темпи їх зростання; обсяги реінвестування чистого прибутку підприємства; рентабельність інвестованого капіталу; структура капіталу; зміна активів, їх якість і ліквідність; конкурентоспроможність продукції, товарів, робіт, послуг та підприємства в цілому; частка суб'єкта господарювання на внутрішньому і зовнішньому ринках; наявний та стратегічний потенціал зростання (розширення) бізнесу [11, с. 77]. До нефінансових драйверів зростання вартості відносять: ринкова кон'юнктура, наявність стратегій розвитку, їх якість та ресурсне забезпечення, структура і стан корпоративного управління, введення в експлуатацію і вибуття основних засобів; операції злиття, поглинання та придбання підприємств. Наведені фактори носять загальний, абстрактний характер, для ефективного управління вартістю вони мають бути ідентифіковані і персоналізовані до умов функціонування конкретного підприємства з урахуванням його галузевої приналежності, життєвого циклу, обраних детермінант розвитку і застосовуваних стратегій. Головною ознакою ідентифікації драйверів вартості є їх безпосередній вплив на добробут власників (акціонерів) і стейкхолдерів, тому можна казати про цінність для власників (акціонерів) і цінність для стейкхолдерів. Драйвери вартості можна класифікувати за такими ознаками: напрям впливу — позитивний (стимулюючий), негативний (деструктивний); відношення до підприємства — зовнішні і внутрішні; можливості опису впливу — кількісні та якісні; можливості грошової оцінки — монетарні і немонетарні; безперечність впливу — перманентні та тимчасові. Зазначені драйвери можуть бути відображені у Звіті про власність.

Вартісно-орієнтована звітність (Value Reporting) є інструментом вартісно-орієнтованого управління, метою використання якого є зростання інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання та їх конкурентоспроможності на фінансових ринках. Її значення визначається розкриттям нефінансової інформації та перспектив діяльності корпорацій у частині прогнозів та планів розвитку; деталізацією інформації щодо змісту статей фінансової звітності, у тому числі в частині нематеріальних активів. Вартісно-орієнтована звітність покликана нівелювати інформаційну асиметрію фінансової звітності та ринків капіталів загалом в частині зменшення вартісного розриву, тобто різниці між бухгалтерською та ринковою вартістю. В основі бухгалтерської вартості активів і зобов'язань лежать об'єктивні фактори цінності, а в основі ринкової — суб'єктивні фактори оцінки, очікування щодо індикаторів фінансового ринку і перспективного фінансового стану підприємства.

Попри велике значення, вартісно-орієнтована звітність має вужче коло користувачів порівняно з фінансовою, і орієнтована, передусім, на власників та потенційних інвесторів у рамках комунікаційної політики (Investor Relations). Вартісно-орієнтована звітність корпорацій складається на добровільній основі і містить такі елементи: Звіт про дохідність акцій та інформацію з ринків капіталів (Total Return Reporting); Звіт про створення вартості (Value Added Reporting); Звіт про стратегічні переваги (Strategic Advantage Reporting) [12, с. 160]. Їх формування має як ендогенні ефекти (зростання вартості за рахунок внутрішніх управлінських рішень), так і екзогенні ефекти (інформаційне забезпе-

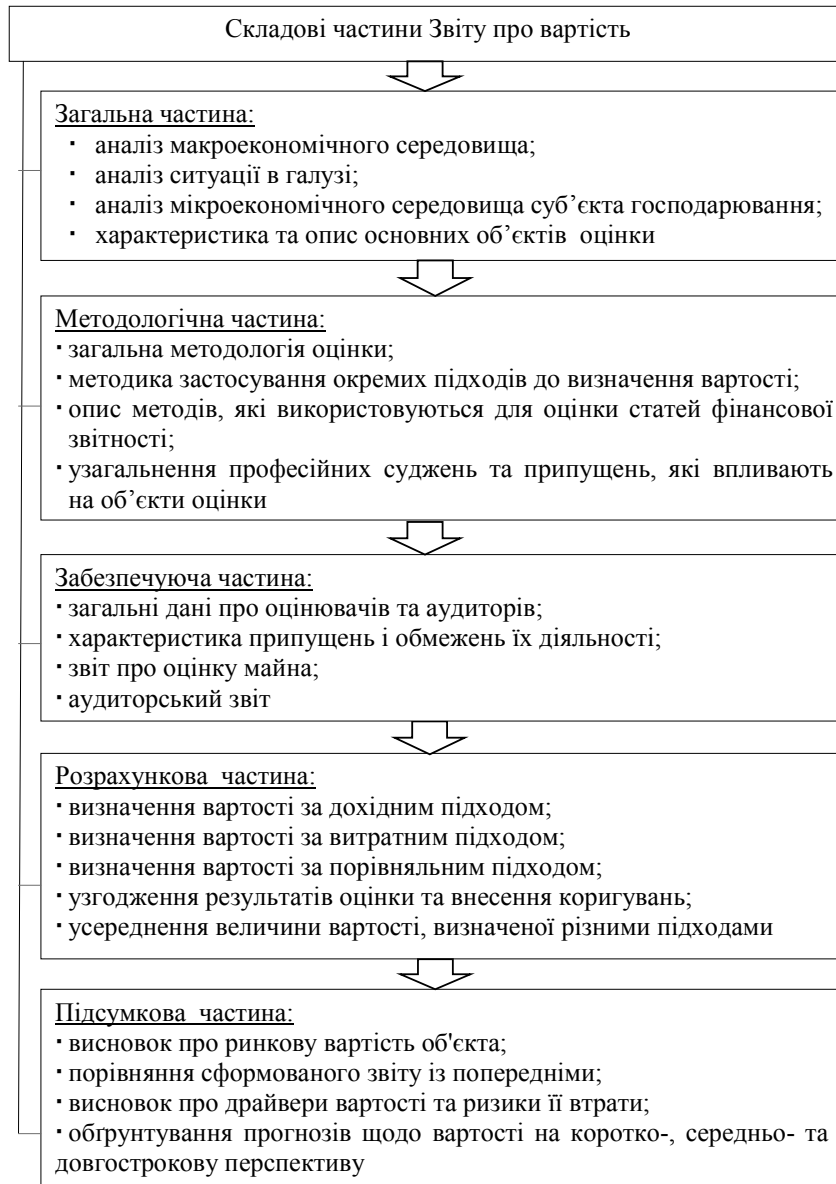

Рис. 1. Пропозиції щодо змісту Звіту про власність

Джерело: власна розробка.

чення інвесторів в частині очікування зростання вартості підприємства у майбутньому). Глобальною метою складання вартісно-орієнтованої звітності є усунення або мінімізація вартісних розривів. Вони можуть носити додатний характер, коли ринкова вартість перевищує балансову і має місце переоцінка підприємства. У разі від'ємних значень вартісних розривів балансова вартість підприємства перевищує ринкову, тобто має місце недооцінка цінних паперів (акцій).

Надамо коротку характеристику основних форм вартісно-орієнтованої звітності.

I. Звіт про загальну дохідність та інформацію з ринків капіталів розкриває інформацію про ринкові фактори створення вартості для внутрішніх і зовнішніх користувачів і включає такі показники: скоригована кількість простих та привілейованих акцій; динаміка ринкового курсу акцій та її аналіз; оборотність акцій (динаміка та обсяги укладених угод); дивіденд на акцію та дивідендна політика; дохід на акцію (EPS); ринкова капіталізація підприємства; співвідношення ринкової до бухгалтерської вартості власного капіталу; співставлення дохідності акцій із загальноринковим індексом дохідності (відносна результативність акцій).

II. Звіт про вартісно-орієнтоване управління включає додаткову інформацію про концепцію вартісно-

орієнтованого управління на основі обраного показника результативності (EVA, CVA, SVA, EP тощо). Вона призначена про розкриття внутрішніх драйверів створення вартості: показники результативності вартісно-орієнтованого управління на підприємстві, їх динаміка і прогнозування; фактори зміни показників результативності та побудова дерева вартості; система вартісно-орієнтованої мотивації топ-менеджменту та інших найманих працівників.

III. Звіт про стратегічні переваги та корпоративну соціальну відповідальність (Strategic Advantage & Corporate Social Responsibility Reporting) орієнтований на широке коло стейкхолдерів.

Таким чином, вартісно-орієнтована звітність є інструментом комунікаційної політики, вдала реалізація якої дозволить трансформувати вартісний потенціал корпорації у реальну вартість шляхом зменшення інформаційної асиметрії фінансової звітності та вартісних розривів.

В основі вартісно-орієнтованого корпоративного управління лежать механізми оцінки і моніторингу вартості бізнесу під впливом зміни чинників зовнішнього та внутрішнього економічного середовища, серед яких важливе значення мають курсова динаміка та інфляційні процеси. Вирішення глобальної задачі зростання вар-

тості підприємства потребує формування відповідного інформаційного забезпечення, зокрема документів про її ретроспективну, поточну і перспективну оцінку. Звіт про вартість суб'єкта господарювання не відноситься до обов'язкових форм фінансової звітності, це найважливіша форма управлінської звітності, яка лежить в основі розробки стратегії його розвитку, формування виробничої та інвестиційної програми, планування і прогнозування грошових потоків [13, с. 238]. На відміну від внутрішніх управлінських форм звітності, Звіт про власність має відкритий характер і призначений для інвесторів, кредиторів, інших стейкхолдерів для забезпечення їх довіри і залучення фінансових ресурсів. Ураховуючи, що відсутні єдині вимоги до змісту і структури Звіту про власність, висловимо свої пропозиції з цього приводу (рис. 1).

Вони зводяться до виділення таких складових частин Звіту про вартість: загальна, методологічна, забезпечуюча, розрахункова, підсумкова. На першому етапі аналізуються такі показники: макроекономічне середовище; ситуація в галузі; мікроекономічне середовище суб'єкта господарювання; надається характеристика та опис основних об'єктів оцінки. За отриманими результатами формується загальна частина Звіту про вартість. У методологічній частині наводиться загальна методологія оцінки; конкретизується застосування окремих підходів до визначення вартості в частині використаних методик; наводиться опис методів, які використовуються для оцінки статей фінансової звітності; узагальнюються професійні судження та припущення, які впливають на об'єкти оцінки.

Забезпечуюча частина, яка надає загальну характеристику суб'єктам оціночної діяльності та аудиторським фірмам, а також змісту їх звітів, призначена для надання впевненості користувачам Звіту про вартість щодо достовірності фінансової звітності та об'єктивності експертної оцінки майна, покладених в основу оцінки вартості.

У розрахунковій частині визначається вартість підприємства із використанням трьох методів (дохідного, витратного, порівняльного). На відміну від двох зазначених методів, порівняльний ґрунтується не на інформації фінансової звітності, а на даних про ринкові угоди з відповідними активами. Природно, що вартісні оцінки, отримані різними методами, будуть відмінними. Для можливості усереднення проводиться оцінка їх узгодженості і, у разі необхідності, вносяться відповідні корективи.

Обов'язковим елементом підсумкової частини Звіту про вартість є інформація про остаточне судження про ринкову вартість об'єкта оцінки. Дані поточного звіту мають порівнюватися зі звітами за минулі періоди, якщо вони є у наявності. Для управління вартістю підприємства доцільно виділити драйвери вартості та ризики її втрати, обґрунтувати прогнози щодо вартості на коротко-, середньо- та довгострокову перспективу.

Як об'єкт управління, вартість потребує не тільки обліково-аналітичного, але і прогнозно-аналітичного забезпечення. У зарубіжній практиці для цього використовують технології EU FOREN Guide для систематичного, спільного процесу побудови бачення майбутнього, яке впливає на драйвери вартості та прийняття управлінських рішень [14, с. 13]. В основі ідеології форсайта лежить синтез досягнень у сфері політичного аналізу, стратегічного аналізу та прогнозування.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Основний науковий результат статті полягає у визначенні методів облікового і прогнозно-аналітичного забезпечення управління вартістю корпорації, а також вимог до переліку форм і змісту вартісно-орієнтованої звітності та її транспарентності.

1. Механізм обліково-аналітичного забезпечення управління вартістю підприємства складається з таких елементів: відображення на рахунках бухгалтерського обліку, інструменти, методи (оцінка, формалізація, системно-цільовий та ситуаційний аналіз), моніторинг за ринковими індикаторами, вимірювання та розкриття статей фінансової звітності та додаткових звітів, формування управлінських звітів із вартісно-орієнтованого управління.

2. Транспарентність є ключовою характеристикою інформаційного забезпечення управління підприємством як відкритої системи. Піраміда якості інформаційної бази вартісно-орієнтованого управління складається з бухгалтерського обліку та стандартизованої звітності, фінансово-економічної аналітики на їх базі, позаоблікових показників (індикатори фондового ринку, результати операцій із цінними паперами на торгівельних майданчиках).

3. Управлінська звітність про вартість має складатися зі стратегічної, тактичної і оперативної. Стратегічна має формуватися за основними групами показників, що обумовлюють зростання ринкової вартості підприємства. Основою для складання стратегічних звітів мають бути тактичні звіти, предметом яких є оцінка конкурентних переваг і слабких позицій підприємства, що впливають на вартість. Оперативні управлінські звіти мають містити інформацію про поточні ринкові вартісні індикатори, їх порівняння з обліковими, результати переоцінки інструментів капіталу тощо.

4. Вартісно-орієнтована звітність (Value Reporting) є інструментом вартісно-орієнтованого управління, метою використання якого є зростання інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання та їх конкурентоспроможності на фінансових ринках. Вона покликана нівелювати інформаційну асиметрію фінансової звітності та ринків капіталів загалом в частині зменшення вартісного розриву, тобто різниці між бухгалтерською та ринковою вартістю. Вартісно-орієнтована звітність корпорацій складається на добровільній основі і містить такі елементи: Звіт про дохідність акцій та інформація з ринків капіталів; Звіт про створення вартості; Звіт про стратегічні переваги.

5. Вартісно-орієнтована звітність корпорацій формується за даними фінансового та управлінського обліку і має характер зовнішньої. На відміну від внутрішніх управлінських форм звітності, Звіт про власність має відкритий характер і призначений для інвесторів, кредиторів, інших стейкхолдерів для забезпечення їх довіри і залучення фінансових ресурсів. Формалізовано складові частини Звіту про вартість загальна, методологічна, забезпечуюча, розрахункова, підсумкова.

6. Використання на практиці запропонованих підходів до оцінки вартості підприємства та формування відповідних Звітів сприятиме наданню зацікавленим особам об'єктивної інформації, яка слугуватиме орієнтиром для придбання ними акцій, здійснення реального інвестування, видачі кредитів, купівлі-продажу як цілісного майнового комплексу, прийняття рішень про операції злиття (поглинання).

Перспективами подальших досліджень є розробка рекомендацій із уніфікації методів оцінки статей фінансової звітності українських підприємств відповідно до міжнародних стандартів.

Література:

1. Васильчук І. Вартісно-орієнтована звітність як інструмент досягнення стратегічних цілей підприємства. Ринок цінних паперів України. 2012. № 7. С. 65—72.
2. Гангал А. С., Церковнюк Я. С., Мандрик О. І., Главацький А. В. Облік, аналіз і звітність у забезпеченні управління виробничими запасами в контексті підвищення конкурентоспроможності та вартості вітчизняних підприємств. Ефективна економіка. 2018. № 10. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_10_39

3. Мельник Н. Транспарентність обліку як складова сприятливості ведення бізнесу в Україні. Бухгалтерський облік і аудит. 2015. № 4. С. 10—17.

4. Мельник Н. Г. Облікове забезпечення транспарентності в державному секторі: проблеми України та досвід ЄС. Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. Економічні науки. 2016. Вип. 24 (3). С. 147—155.

5. Недеря Л. В., Біла Д. В. Оцінка фінансової звітності в інформаційному забезпеченні вартості фінансово-кредитних установ. Ефективна економіка. 2017. № 11. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2017_11_34

6. Корягін М. В. Коригування фінансової звітності для потреб оцінки вартості підприємства. Вісник Львівської комерційної академії. Серія: Економічна. 2014. Вип. 44. С. 90—95.

7. Про гармонізацію вимог щодо прозорості відносно інформації про емітентів, цінні папери яких допущені до торгів на регульованому ринку: Директива 2004/109/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15 грудня 2004 року. URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2018/03/2004_109_%D0%84%D0%A1.doc

8. Про забезпечення прозорості у видобувних галузях: Закон України від 18.09.2018 № 2545-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2545-19#Text>

9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

10. Темчишина Ю. А. Сучасні актуалітети комунікаційно-прогнозної функції стандартизованого обліку та звітності в контексті управління генеруванням доданої вартості промисловим підприємством. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2020. Вип. 4. С. 141—146.

11. Лаговська О. А. Драйвери вартості як основа побудови адаптивної моделі бухгалтерської звітності. Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. 2012. Вип. 39. С. 74—79.

12. Макаренко Т. Ю. Вартісно-орієнтована звітність як фактор підвищення ринкової вартості підприємств. Economics. 2017. № 1 (29). С. 155—161.

13. Корягін М. В. Звітність про оцінку ринкової вартості підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.8. С. 233—239.

14. Квітка С. А. Форсайт як технологія проектування майбутнього: новітні механізми взаємодії публічної влади, бізнесу та громадянського суспільства. Аспекти публічного управління. 2016. № 8. С. 5—15.

References:

1. Vasylychuk, I. (2012), "Cost-oriented reporting as a tool for achieving strategic goals of the enterprise", *Rynok tsinnykh paperiv Ukrainy*, vol. 7, pp. 65—72.

2. Hanhal, L. S., Tserkovniuk, Ya. S., Mandryk, O. I. and Hlavatskyi A. V. (2018), "Accounting, analysis and reporting in the management of inventories in the context of increasing the competitiveness and value of domestic enterprises", *Efektivna ekonomika*, vol. 10, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_10_39 (Accessed 27 March 2022).

3. Melnyk, N. (2015), "Transparency of accounting as a component of business benefits in Ukraine", *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, vol. 4, pp. 10—17.

4. Melnyk, N. H. (2016), "Accounting for transparency in the public sector: Ukraine's problems and the EU experience", *Zbirnyk naukovykh prats Podilskoho derzhavnoho ahrarno-tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 24(3), pp. 147—155.

5. Naderia, L. V. and Bila, D. V. (2017), "Evaluation of financial statements in the information support of the value of financial institutions", *Efektivna ekonomika*, vol. 11, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2017_11_34 (Accessed 27 March 2022).

6. Koriahin, M. V. (2014), "Adjustment of financial statements for the purposes of estimating the value of the enterprise", *Visnyk Lvivskoi komertsiiinoi akademii. Serii: Ekonomichna*, vol. 44, pp. 90—95.

7. European Parliament and Council (2004), "On harmonization of transparency requirements regarding information on issuers whose securities are admitted to trading on a regulated market", available at: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2018/03/2004_109_%D0%84%D0%A1.doc (Accessed 28 March 2022).

8. Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine "On ensuring transparency in the extractive industries", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2545-19#Text> (Accessed 29 March 2022).

9. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On accounting and financial reporting in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (Accessed 30 March 2022).

10. Temchysyna, Yu. L. (2020), "Modern actualities of the communication and forecasting function of standardized accounting and reporting in the context of managing the generation of value added by an industrial enterprise", *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, vol. 4, pp. 141—146.

11. Lahovska, O. A. (2012), "Cost drivers as a basis for building an adaptive accounting model", *Visnyk Lvivskoi komertsiiinoi akademii. Serii ekonomichna*, vol. 39, pp. 74—79.

12. Makarenko, T. Iu. (2017), "Cost-oriented reporting as a factor in increasing the market value of enterprises", *Economics*, vol. 1 (29), pp. 155—161.

13. Koriahin, M. V. (2012), "Reporting on the assessment of the market value of the enterprise", *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, vol. 22.8, pp. 233—239.

14. Kvitka, S. A. (2016), "Foresight as a technology for designing the future: the latest mechanisms of interaction between public authorities, business and civil society", *Aspekty publichnoho upravlinnia*, vol. 8, pp. 5—15.

Стаття надійшла до редакції 02.05.2022 р.

www.economy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73